

Yhtenäisten toimenpidekoodien merkitys

Jyrki Jalakanen

GKS 28.9.2006

Ohjeita ja luokituksia 2004:2 Anvisningar och klassifikationer

TOIMENPIDELUOKITUS

Åtgärdsklassifikation

Sosiaal- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården

Nordic Centre for Classifications in Health Care

Uppsala University
Department of Public Health
and Caring Sciences

www.nordclass.uu.se

www.terveysportti/toimenpideluokitus

•Luokituksen käyttö

- Käyttäjä
 - Toimenpiteen suorittaja, gynekologi
- Hyötyjät
 - Käyttäjät
 - Tutkijat
 - Kehittäjät
 - Hallinto
 - Taloushallinto
 - Tilastotoimi

Lähtökohta

- ”Toimenpiteitä tekevän ammattihenkilön tulisi voida yksilöidä jokainen tehty toimenpide koodilla mahdollisimman tarkasti”
- STAKESin luokitus ei ole normativinen kielenkäytön suhteen

Periaatteita

- Merkitään kaikki toimenpiteet
 - 1. merkityksellisin, eniten voimavaroja vaatinut
 - Seuraavaksi aikajärjestyksessä muut
 - Lisäkoodit
 - Kehon puoli, sijainti
 - Erietyiset leikkaustekniikat
 - Toimenpiteen kiireellisyys ja vaikeus
 - Toimenpiteen kesto
 - Syyt toimenpiteen keskeyttämiseen
 - Toimenpiteen liittyminen aiempaan tmp:een
 - Esim. second look –laparoskopia: JAH01,ZSL00
 - Huom. uusintaleikkaus komplikaation vuoksi: LW-koodi

Periaatteessa helppoa, mutta...

- A** Hermosto
- B** Umpierityselimet
- C** Silmän alue
- D** Korva, nenä ja kurkunkpää
- E** Hampaat, leuka, suu ja nielu
- F** Sydän ja rintaontelon suuret suonet
- G** Rintaontelon muut osat
- H** Rintarauhanen
- J** Ruuansulatuskanava ja sen ohjeselimet
- K** Urologiset tpt
- L** Naisen sukuelimet
 - LA** Munasarjat
 - LB** Munanjohtimet
 - LC** Kohtun ja sen kannatinsiteet
 - LC_** Kohtun ja sen kannatinsiteiden dg radiol
 - LC_2** Kohtun tähytykset
 - LCO** Kohtun ja sen kannatinsiteiden sädehoito
 - LCA** Kohtun kudosis-/ilmakalvonätyteot
 - LCB** Kohtumuutosten poistot
 - LCC** Kohtun osittaiset poistot
 - LCD** Kohtunpoistot
 - LCE** Lantiontyhjennysleikkaukset
 - LCF** Kohtunvieruskudosmuutostenpoistot
 - LCG** Korjauvat kohtuleikkaukset
 - LCW** Muut kohtu/vieruskudosleikkaukset
 - LCH** Raskauden keskeyttämiset
 - LC_3** Muut kohtun toimenpiteet
 - LD** Kohtun kaulaosa
 - LE** Emättin
 - LF** Ulkosynnyttimet ja väliliha
 - LG** Naisen sterilisaatio ja hedelmättömyys
 - LW** Gynekologisen kirurgian kompl.leikk
 - LX** Tark palkantamattomat gynegol tpt
- M** Obstetriset toimenpiteet
- N** Tuki- ja liikuntaelimet
- P** Verisuonet ja imusuonijärjestelmät
- Q** Iho ja ihonalaiskudos
- R** Kuntoutuspalveluluokitus
- S** Suun alueen toimenpiteet
- W** Systemiset toimenpiteet
- X** Tutkimustoimenpiteet
- Y** Elinten/kudosten irrotus siirtoa varten
- Z** Lisäkoodit

LCD04 Kohdunpoisto vatsaontelon tähystyksessä emättimen kautta avustaen

- **Laparoskopiassisterad hysterektomi via vagina**
 - Laparoscopic hysterectomy
-

Alaryhmä:

LCD Kohdunpoistot

- Totala hysterektomier
 - Total excision of
uterus
-

Ryhmä:

LC Kohtu ja sen kannatinsiteet

- Uterus och dess upphängningsapparat
 - Uterus and uterine ligaments
-

Luokka:

L Naisen sukuelimet

- Kvinnliga genitalier
- Female genital
organs

LCD11 Kohdunpoisto emättimen kautta vatsaontelon täyhystystimellä avustaen

- **Laparoskopiskt assisterad vaginal hysterektomi**
 - Laparoscopically assisted vaginal hysterectomy
-

Alaryhmä:

LCD Kohdunpoistot

- Totala hysterektomier
 - Total excision of uterus
-

Ryhmä:

LC Kohtu ja sen kannatinsiteet

- Uterus och dess upphängningsapparater
 - Uterus and uterine ligaments
-

Luokka:

L Naisen sukuelimet

- Kvinnliga genitalier
- Female genital organs

LCD01 Kohdunpoisto vatsaontelon tähystyksessä

- Laparoskopisk hysterektomi
- Total laparoscopic hysterectomy

Alaryhmä:

LCD Kohdunpoistot

- Totala hysterektomier
- Total excision of uterus

Ryhmä:

LC Kohtu ja sen kannatinsiteet

- Uterus och dess upphängningsapparater
- Uterus and uterine ligaments

Luokka:

L Naisen sukuelimet

- Kvinnliga genitalier
- Female genital organs

Ehdotus/Tulkinta 1.

- LCD01
 - kokonaan laparoskooppinen tmp, myös vaginan sulku yläkautta, TLH
- **LCD04**
 - laparoskooppinen tmp vähintään uterinasuonten alapuolelle, LH
- **LCD10**
 - vaginaalinen hysterektomia, VH
- **LCD11**
 - uterinasuonet ja siitä alaspäin vaginaalisesti, LAVH
- **LEF13**
 - vaginaalinen hysterektomia + rafia(t)

Syöpäleikkaukset?

- Endometriumkarsinoomaleikkaus
 - AH/LH+BSO+pelvinen lymfadenektomia
- Kohdunkaulasyövän leikkaus
 - Wertheim-Meigs (kohtu+parametriot+lantion imusolmukkeet)
- Munasarjasyöpäleikkaus
 - AH+BSO+omentti+lantion ja para-aortaalitilan imusolmukkeet

Tulkinta 2.

- LCD00/04, LAF10/11, PJD54/53
= endometriumkarsinoomaleikkaus
avoin/laparoskooppinen
- LCD30/LCD31, (LAF10/11), PJD54/53
– kohdunkaulasyövän leikkaus, radikaali hysterektomia
(+adnexit)+lantion imusolmukkeet
- LAF16
– munasarjasyöpäleikkaus

Endometrioosileikkaukset?

Rektovaginaalisen pesäkkeen poisto

LEB10	LCF96/97	JAL20/21	LCF00/01	LCB96/97
Emätin- kasvaimen poisto	Muu kohdun vierus- kudoksen muutoksen poisto	Vatsakalvon paikallisen muutoksen poisto	Kohdun vierus- kudoksen kasvaimen poisto	Muu kohdun muutoksen poisto
Savonlinna Kotka Kajaani Lahti,PHKS KYS	Jorvi Länsi- Pohjan KS Valkeakoski	Forssa H-linna HYKS	Seinäjoki Mikkeli	Salo

Ehdotus/Tulkinta 3.

- LCF00/01
 - Avoin/laparoskooppinen vieruskudoksen muutoksen poisto
- LCG30/31
 - kohtu-ristiluusiteen katkaisu tai poisto
- LEB10
 - emätinkasvaimen/muutoksen poisto
 - pelkästään vaginaalinen toimenpide
- (Huom. lisäkoodi ZLX01
 - vaginan kautta tehdyn avauksen yhdistäminen laparotomiaan)
- Suolitoimenpiteet kirjattava erikseen

Laskeumaleikkaukset?

- Keinomateriaalien käyttöä ei ole huomioitu tmp-luokituksessa
 - Ehdotus: käytetään KA, KP ym. ”oikeita” numeroita, vältettävä ”muu” –koodeja
 - odotettavissa täydennyksiä 2007 -luokituksessa
- Huom. erot suolikohjun korjausleikkaus LEF40/41 (vaginaalinen/laparoskooppinen) vs. kohdunpoiston jälkeinen emättimen pohjukan laskeuman korjaus LEF50/51/53 (avoin/laparoskooppinen/vaginaalinen)

Hoidon haittavaikutusten vuoksi tehdyt toimenpiteet

- yhdistyvät haittavaikutusdiagnooseihin
- kirjaantuvat STAKESin HILMO-järjestelmään
- vaativat enemmän resursseja kuin komplisoitumattomat toimenpiteet
 - kiinnostavat taloushallintoa

Haittavaikutusten kirjaamisohjeen tiivistelmä. (Liite Haittavaikutusohjeeseen)

Vuodesta 2006 lähtien on STAKESin pakollista HILMO-hoitoilmoitusta varten jokaisen hoitojakson yhteydessä otettava kantaa siihen, liittyykö potilaan hoitoon sairaalassa haittavaikutus tai mikäli potilaan hoitoon tulon syy on aikaisemman hoidon haittavaikutus.

Hoidon haittavaikutuksella tarkoitetaan terveydenhuollon ammattihenkilön antamaan hoitoon tai suorittamaan toimenpiteeseen liittyvää odottamatonta seuraamusta, joka aiheuttaa normaaliin hoitoon verrattuna:

- potilaalle merkittävää objektiivista haittaa
- hoidon keston merkitsevää pidentymistä
- merkitsevästi lisääntyneitä hoitokustannuksia

Operatiivisessa hoidossa haittavaikutus on erityisesti myös myöhempi suunnittelemaan samaan vaivaan tai sairauteen liittyvä uusintaleikkaus.

Hoidon loppuarvioon tulee kirjata mahdolliset haittavaikutukset missä ne ilmoitetaan ICD-10-kodeilla. Kirjausesimerkkejä liitteessä.

- ◆ Haittavaikutuksen luokka ilmoitetaan ICD-10 Y-ryhmän koodilla.
- ◆ Haittavaikutuksen diagnoosi kirjataan tavanomaisilla ICD-10 diagnoosikodeilla.
- ◆ **Haittavaikutuksesta aiheutunut uusintatoimenpide ilmoitetaan aina ensin koodilla ZS*00, jossa kolmas merkki ilmaisee elinryhmän (esim.ZSC00 aikaisempi silmän alueeseen liittynyt toimenpide).**

Yleisimpien haittavaikutusluokkien ICD-10 koodit:

Y57 Lääkkeen tai lääkeaineen haittavaikutus (*käytetään vuoden sisällä todetusta haittavaikutuksesta*)

Y60 Kirurgisen tai muun lääketieteellisen hoidon aikana vahingossa syntynyt haava, punktio, perforaatio tai verenvuoto (*toimenpiteen aikana todettu haittavaikutus*)

Y61 Vierasesineen jääminen vahingossa elimistöön

Y63 Annosteluvirhe hoidon aikana

Y64 Infektoituneiden lääketieteellisten tai biologisten aineiden käyttö

Y65 Muu tapaturma kirurgisen tai muun lääketieteellisen hoidon aikana

Y83 Leikkaus tai muu kirurginen toimenpide, joka on aiheuttanut potilaassa epänormaalin reaktion tai myöhemmän haittavaikutuksen ilman että toimenpiteen aikana mainittiin vahingosta (*haittavaikutus todettu alle vuosi toimenpiteestä*)

Y84 Muu lääketieteellinen toimenpide, joka on aiheuttanut potilaassa epänormaalin reaktion tai myöhemmän komplikaation ilman että toimenpiteen aikana mainittiin vahingosta (*konservatiivisen hoidon haittavaikutus*)

Y88.0 Hoidossa käytetyt lääkeaineet ja biologiset aineet pitkäaikaisen sivuvaikutuksen syynä (*haittavaikutus todettu yli vuosi hoidon jälkeen*)

Y88.1 Kirurgiseen tai muuhun lääketieteelliseen hoitoon liittyneiden vahinkojen myöhäisvaikutukset, jotka todetaan yli vuoden kuluttua tapahtumasta (*haittavaikutus todettu yli vuosi toimenpiteen tai hoidon jälkeen*)

Viite :

M Virtanen, J Vasenius, O Lindberg, M Niemi, I Saario. Uusi työkalu hoidon laadun varmistukseen.

SLL 2005;40: 4015 – 4020.

Esimerkki haittavaikutustoimenpiteestä

Toimenpiteen jälkeen todettu haittavaikutus, jolloin potilas hakeutuu uudestaan hoitoon

- komplikaatiodiagnoosi
- Y-diagnoosi
- päädiagnoosi
- **komplikaation toimenpide**
- **LW-koodi**
- **ZSL00**

Esimerkki: LH:n jälkeisen ureterivaurion korjaus ureteroneocystostomialla

N13.1 Hydronephrosis cum obstructione ureteris

Y83 Leikkauksen jälkeen havaittu komplikaatio

D25.1 Myomata uteri

KBH20 Ureteroneocystostomia

LWW96 Muu gynekologinen uusintaleikkaus komplikaation takia

ZSL00 Gynekologisen leikkauksen jälkeisen komplikaation korjaus

Toimenpidekoodien merkitys

- Käyttäjien, tutkijoiden, kehittäjien, hallinnon, tilastoinnin työkalu